

ZMAG Zelena mreža aktivističnih grup

2023.

Godišnje izvješće

Godišnje izvješće o radu 2023.

Vukomerić, ožujak 2024.

Sadržaj

UVODNA RIJEČ.....	1
O ZMAG-u	2
VIZIJA	2
MISIJA	3
RECIKLIRANO IMANJE.....	3
AGROEKOLOGIJA	5
Naša dobra hrana	5
Društvena banka sjemena	5
PRIRODNO GRADITELJSTVO	7
Akademija prirodnog graditeljstva – APG	7
Konvencija prirodnog graditeljstva – KPG	7
EDUKACIJA.....	8
OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE	8
Projekt JEDRO – Javne politike za održivi društveni razvoj: voda, energetika, otpad.....	8
NAŠE AKTIVNOSTI U 2023.	9
Agroekologija.....	9
Dobra ekonomija i održivi razvoj.....	24
Prirodno graditeljstvo.....	29
Energetika.....	35
Edukacija i suradnje.....	38
PUBLIKACIJE.....	50
Financijsko izvješće 2023.....	52

UVODNA RIJEČ

2023. godine ZMAG je prošao kroz proces strateškog planiranja za naredne tri godine rada. U tom procesu, misija udruge je revidirana i ažurirana te je objavljena na stranicama našeg Centra znanja. Također, definirani su novi ciljevi za razdoblje od 2023. do 2025. godine, što će nam pomoći da usmjerimo naše napore prema postizanju željenih rezultata i daljnjem napretku organizacije.

Ekipa ZMAG-a je i u 2023. bila na 8 stalno zaposlenih članova. Naša Ivana je otišla na čarobno putovanje majčinstva, pa je u ekipu došao novi član Tomislav zvan Deva kako bi se pridružio našem vrtnom timu.

Aktivno smo provodili 5 projekata u sklopu naših glavnih aktivnosti, dok smo kroz 2023. prijavili 6 novih projekata. Sklopili smo mnoga nova partnerstva, surađivali smo s gradovima, fakultetima, školama i institucijama diljem zemlje, ugostili smo značajan broj grupa i pojedinaca te posjetili mnoge partnere i suradnike.

Kroz besplatno Savjetovalište za građane odradili smo preko 500 savjetovanja putem elektronske pošte i društvenih mreža, razgovorima nakon poziva na službeni broj te uživo prilikom posjeta na Reciklirano imanje. 2023. smo pružili ukupno preko 150 edukativnih aktivnosti.

Organizirali smo i proveli brojne i raznolike edukativne aktivnosti, organizirali naš prvi festival Naša dobra hrana, sudjelovali na raznim konferencijama, održali sedmu po redu Konvenciju prirodnog graditeljstva, petu po redu Akademiju prirodnog graditeljstva, drugu godinu za redom organizirali ljetni kamp „Ruralna priča“ te organizirali i održali još jedan tečaj permakulturnog dizajna. Gostovali smo kao edukatori i sudionici na raznim predavanjima, radionicama, konferencijama, sastancima i tribinama u organizaciji naših partnerskih organizacija. Radili smo na umrežavanju kroz aktivno članstvo u različitim mrežama te sudjelovali na brojnim događajima vezanima za zagovaranje pozitivnih društvenih promjena kao što su djelovanje u odborima, rad na javnim politikama te suradnja sa službenim institucijama. Naša Mateja Medić je kao predsjednica udruge proglašena pobjednicom u kategoriji "održivost", u kampanji "Women's Month 2023" koji je pokrenuo portal Expat in Croatia.

ZMAG i dalje djeluje kao jedan od Centara znanja. Razvijali smo i širili Društvenu banku sjemena; dobili smo nove članove i simpatizere, a naš sjemenski fond je obogaćen brojnim novim vrstama.

Koje smo sve aktivnosti i projekte provodili i kako smo se proveli u 2023. čitajte i pogledajte u našem godišnjem izvještaju.

O ZMAG-u

Zelena mreža aktivističkih grupa (ZMAG) je udruga koja od 2002. okuplja organske vrtlare, praktičare primjenjivih tehnologija i ekološkog graditeljstva, dizajnere permakulture, istraživače pravednih socijalnih modela organizacije i ravnopravnih međuljudskih odnosa te ekološke aktiviste.

Udruga ZMAG djeluje kao jedan od devet Centara znanja za društveni razvoj u Hrvatskoj, u području održivog življenja i razvoja permakulture. Godinama razvija prostore istraživanja i učenja praktične primjene znanja i vještina za održivo življenje primjenjujući permakulturni dizajn i poštujući permakulturnu etiku (briga za ljude, briga za Zemlju i pravedna raspodjela resursa). Udruga je postala poznata kao inkubator za primjenu održivosti, pri čemu se posebno ističe izgradnja edukacijskog centra Reciklirano imanje u Vukomeriću koje je sjedište udruge i socijalno-edukacijski centar.

ZMAG već dvadeset godina radi na provedbi aktivnosti u područjima ekološke proizvodnje hrane i očuvanja sjemena, održivom gospodarenju otpadom, učenju o upotrebi obnovljivih izvora energije, izgradnji ekoloških i prirodnih kuća, zagovaranju i stvaranju modela dobre ekonomije, odnosno sustava društvene i solidarne ekonomije.

VIZIJA

ZMAG teži svijetu u kojem ljudi imaju zadovoljene životne uvjete, socijalna i ljudska prava, pri čemu se ne ugrožava okoliš i održivost ekosustava.

MISIJA

Razvoj i promicanje permakulture, ekoloških znanja i vještina, primjenjivih modela i tehnologija važnih za kreiranje održive društvene promjene te poboljšanje kvalitete života ljudi.

RECIKLIRANO IMANJE

Reciklirano imanje je edukacijski centar i naš poligon za učenje i podučavanje na kojem provodimo velik dio naših programa. Reciklirano imanje nalazi se u naselju Vukomerić, 25 kilometara udaljeno od Zagreba na kojemu ugošćujemo različite grupe djece i odraslih i u kojem održavamo ogledni vrt prema permakulturnim principima, razvijamo bogatu Društvenu banku sjemena i stalno obogaćujemo našu čitaonicu „Znanje imanje“ s brojnom literaturom iz permakulture, održivog razvoja, zaštite okoliša, solidarne ekonomije i drugih srodnih tema. Reciklirano imanje je naš najvažniji projekt – kontinuirano stvaranje i poboljšavanje edukativnog i životnog centra za permakulturu i održivi dizajn. Od 1999. mjesto je postalo poznato po praktičnim radionicama i pristupu s puno edukacije, eksperimenata, učenja, istraživanja te uskoro navršava 25 godina postojanja. U samom selu je, uz Reciklirano imanje, sagrađeno ili obnovljeno nekoliko kuća koje su tijekom godina naselili članovi naše udruge.

ZMAG i Reciklirano imanje već su dugi niz godina prostor za održavanje volonterskih aktivnosti. Reciklirano imanje je već odavno prepoznato kao mjesto otvoreno za uključivanje kroz volonterski rad te nam se stoga javlja zadovoljavajući broj pojedinaca i pojedinki koji nam na taj način žele pomoći, a sebi priuštiti korisno iskustvo. Ovom tipu aktivnosti pomaže i naša sve kvalitetnija suradnja koju imamo s Volonterskim centrom Zagreb. Volonteri se javljaju u naš ured te ovisno o svojim preferencijama i stanju na terenu priključuju timovima poput Agroekologije ili Prirodnog graditeljstva.

AGROEKOLOGIJA

U sklopu programa agroekologije provodimo sljedeće projekte: Naša dobra hrana i Društvena banka sjemena

Naša dobra hrana

Naša dobra hrana je projekt koji cilja na poboljšanje vidljivosti i znanja o prehrambenom suverenitetu i agroekologiji u Hrvatskoj kao međusobno povezanim i preklapajućim konceptima. Fokus je na promociji i edukaciji o dobroj hrani te podršci stvarnim primjenama kroz umrežavanje i razmjenu znanja. Jedan od ciljeva projekta je podržati aktiviste iz cijele regije kroz otvaranje prostora za međusobno upoznavanje, razmjenu znanja i iskustava te širenje partnerstva kroz aktivizam i proizvodnju. Projekt se provodi uz financijsku podršku zaklade Rosa Luxemburg Stiftung.

Društvena banka sjemena

Osnovana je 2018. godine na Recikliranom imanju u Vukomeriću. Ima za cilj doprinijeti jačanju i poboljšavanju lokalnog sjemenarskog sustava te očuvanju što veće raznolikosti kultiviranog bilja, s naglaskom na tradicijske i autohtone sorte. Veća raznolikost kultura i upotreba vlastitog sjemena dugoročno znači i veću otpornost i prilagodljivost agroekosustava na biološke i okolišne izazove te je zato značajna za ekološku poljoprivredu. Društvena banka sjemena osmišljena je kao neformalna i lokalno upravljana institucija u vlasništvu svojih članova, otvorena za javnost, proizvođače hrane, male poljoprivrednike, vrtlare i potrošače. Veliku pažnju pridajemo edukaciji, podizanju svijesti i dijeljenju znanja o važnosti očuvanja lokalnih sorti, kao i promicanju suvereniteta sjemena i hrane.

Svi zainteresirani mogu podržati ovaj projekt učlanjenjem u Društvenu banku sjemena u jednoj od kategorija – vrtlar, simpatizer i pokrovitelj. Osim vođenja Društvene banke sjemena, ZMAG organizira i sudjeluje u razmjenama sjemena širom Hrvatske. Naše su razmjene sjemena u Zagrebu znale privući i preko 300 posjetitelja te predstavljaju trenutak “živog” kontakta među vrtlarima i mogućnost razmjene informacija o različitim sortama. Ujedno jačaju mrežu lokalnih zajednica, kao i volju da ustraju u očuvanju tradicijskih sorti, šaljući tako jasnu poruku kako sjeme nije ničije vlasništvo i da svi imaju jednaku odgovornost brinuti o zajedničkoj kolekciji.

Projekt se ostvaruje u suradnji s OPG-ovima, vrtlarima, udrugama civilnog društva: udruga Plantaža, Permakultura Dalmacija, Kopriva, češnjak Šarac, Biblioteka sjemena Čelinac, Gaia Kosovo, udruga Duga, Gredica, Zeleno zlato, Interpretacijski centar baštine Banovine, volonterski centar, GMK, galerija Nova WHW, Agronomski fakultet – studentska praksa, Institut za genetičke resurse u Banjoj Luci, Zelene knjižnice RH, Opg – Juratek, Turković, Arche Noah, Community Seed Banks Academy, Let’s Liberate Diversity i Liveseed, GEN Global Environments i Global Diversity Foundation.

PRIRODNO GRADITELJSTVO

Akademija prirodnog graditeljstva – APG

Akademija prirodnog graditeljstva je praktična edukacija za graditelje, projektante, graditeljske entuzijaste i sve koji žele živjeti zdravijim životnim stilovima. Udruga ZMAG kao Centar znanja za razvoj permakulture i održivo življenje svakodnevno svjedoči o sve većem interesu za gradnju prirodnim materijalima i zato kontinuirano prenosimo naše iskustvo i pružamo sustavnu, temeljitu i cjelovitu edukaciju kako bi povećali i osnažili bazu graditelja, entuzijasta i izvođača koji bi mogli samostalno djelovati.

Prirodno graditeljstvo podrazumijeva korištenje lokalnih, prirodnih i recikliranih materijala čija proizvodnja ima nizak ekološki otisak i ne zahtjeva visoki udio industrijske obrade materijala. Najčešći građevinski materijali su slama, drvo, kamen, zemlja, cigla, konoplja, ovčja vuna, trska. Prirodno graditeljstvo brine o energetskej učinkovitosti koristeći obnovljive izvore energije za funkcioniranje građevina naslanjajući se na bogatu graditeljsku tradiciju i suvremene zelene tehnologije.

Akademija prirodnog graditeljstva je intenzivan edukacijski ciklus od 3 modula, 12 predavanja, 12 edukacijskih radnih dana, 7 predavača i 96 sati praktičnog rada koji se odvija na Recikliranom imanju Vukomerić. Edukatori suiskusni arhitekti, građevinari, strojari i umjetnici koji djeluju na području održivog/ekološkog/prirodnog graditeljstva.

Konvencija prirodnog graditeljstva – KPG

Konvencija prirodnog graditeljstva je jednodnevni edukativno promotivni događaj koji povezuje i umrežava ekološki orijentirane graditelje, projektante i sve zaljubljenike u tradicijsku arhitekturu. Ovo je jedina takva manifestacija u regiji i ima ulogu platforme za razmjenu znanja, upoznavanje, promociju inovacija i održivih rješenja. Na Konvencijama prirodnog graditeljstva predstavljamo rad trenutno najznačajnijih graditelja, istraživača, praktičara, obiteljskih poduzeća, organizacija i njihove inovativne projekte.

EDUKACIJA

Edukacija je temelj naše udruge i zbog toga se značajan dio aktivnosti bazira upravo na raznovrsnom podučavanju. Dio naših programa događa se na našem Recikliranom imanju u selu Vukomerić.

Kao najveći uspjeh protekle godine je istaknuli bismo razvoj našeg programa Edukacija za održivo življenje i sinergiju s ostalim glavnim područjima djelovanja centra znanja s obzirom da smo prošle godine pružili ukupno preko 150 edukativnih aktivnosti i preko 500 besplatnih savjeta kroz naše Savjetovalište za održivo življenje i permakulturu. Broj partnerskih organizacija i institucija se sukladno tome povećao kao nikad prije. Također je porasla i naša sposobnost da kroz stručni rad i iskustvo utječemo na javne politike te smo trenutno aktivni u pet takvih radnih tijela.

OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

Projekt JEDRO – Javne politike za održivi društveni razvoj: voda, energetika, otpad

ZMAG je partner na provedbi trogodišnjeg projekta koji se bavi temama voda, energetike i otpada, a najviše surađuje na tematskom području obnovljivi izvori energije. Projekt se provodi u suradnji 10 partnera iz RH koji prikupljaju i analiziraju podatke te doprinosi

unapređenju sustava upravljanja u tri ključna tematska područja (voda, energetika i otpad), a time i rješavanju ekološke krize i posljedica klimatskih promjena, za koje su u Hrvatskoj nedostatno istraženi i razvijeni modeli kojima bi se ostvario njihov značajniji razvoj. Tri tematska istraživačka područja koja se istražuju u sklopu projekta su: Upravljanje vodama – s naglaskom na razlike u kvaliteti i cijeni vodnih usluga, koje reforme su potrebne, kojim mehanizmima se upravlja te kako se uključuje građane. Gospodarenje otpadom – s naglaskom na upravljanje po zero waste principu kao odgovor na postojeći problem neodrživog gospodarenja otpadom te promovirajući model koji doprinosi i ekološkoj i ekonomskoj održivosti.

Obnovljivi izvori energije – s naglaskom na oblike organizacije proizvodnje (npr. Energetske zadruge), participativnost, značaj na razini nacionalnih i lokalnih politika. Ova tematska područja reflektiraju prioritete zaštite okoliša, održivosti i ekonomskog razvoja. Stoga su u okviru projekta JEDRO nastajale smjernice za unapređenje sustava upravljanja navedenim tematskim područjima te je promovirana

njihova primjena među donositeljima odluka i ostalim dionicima. Ključna horizontalna tema zajednička svim područjima je pitanje uključivanja građana u upravljanju uslugama. Klimatski cilj EU je smanjiti emisije stakleničkih plinova za 40% do 2030., u odnosu na 1990. godinu. U Hrvatskoj obnovljivi izvori još nisu dosegli niti 10% udjela u ukupnoj proizvodnji električne energije. Istraživanje i promoviranje modaliteta koprodukcije i zajedničkog upravljanja u ovom sektoru rezultirat će i povećanjem proizvodnje energije iz obnovljivih izvora.

Projekt JEDRO – Javne politike za održivi društveni razvoj: voda, energetika, otpad sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Uz ZMAG, projektni partneri su: Fakultet političkih znanosti u Zagrebu, Društvo za oblikovanje održivog razvoja (DOOR), Zeleni Osijek, Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce, Zelena energetska zadruga (ZEZ), Brodsko ekološko društvo (BED), Ekološka udruga Krka Knin, Pravo na grad (PNG), PAN – Udruga za zaštitu okoliša i prirode.

NAŠE AKTIVNOSTI U 2023.

Agroekologija

Temu agroekologije i u 2023. obrađivali smo kroz 2 glavna projekta Naša dobra hrana i Društvena banka sjemena.

Društvena banka sjemena ZMAG-ov je projekt čiji je glavni cilj doprinijeti očuvanju lokalnih i tradicijskih sorti sjemena, ali i obnovi onih "izgubljenih" za buduće generacije. Ovo je važan je projekt u sklopu kojeg radimo na očuvanju bioraznolikosti, baštine, nasljeđa i rezerve gena za budućnost. U tome su nam i 2023. pomagali naši članovi, vrtlari i simpatizeri.

U prošloj je godini Društvena banka sjemena pripremila dosad najveću ponudu sjemena za svoje članove, koja broji čak 62 vrsta povrća i vrtnog cvijeća.

Ruralna priča naš je ljetni kamp koji tokom kolovoza po drugu godinu za redom održan na Recikliranom imanju u selu Vukomerić, a polaznici su, kroz niz praktičnih radionica upoznali koncept agroekologije i aktivnosti ZMAG-a te stekli dojam o tome kako je to boraviti i raditi na permakulturnom imanju na vrhuncu vrtlarske sezone.

10 polaznika ovogodišnjeg kampa imalo je priliku sudjelovati u 8 različitih radionica i steći različite praktične vještine. Program je uključivao edukacije o uzgoju povrća - uvod u eko vrtlarenje, organizaciju vrta i sjemenarstvo. Kroz šetnju obližnjom šumom, učilo se o prepoznavanju samoniklog jestivog i ljekovitog bilja dok je u večernjim satima održan biljni kružok na kojem smo pričali o njegovoj primjeni. Na kulinarskim radionicama pripremali smo ukusne i zdrave "no waste" obroke od svježih, lokalnih namirnica i plodova iz vrta, pekli smo domaće pizze u krušnoj peći, izradili "lažni" ajvar od pečenih paprika te razvaljali tradicionalni soparnik sa domaćom blitvom.

Posjetili smo imanje obitelji Adamić u Pokupskom gdje su nas srdačno dočekali supružnici Ljiljana i Željko. Ondje smo se susreli s pravim čudom prirode - vrt koji je tjedan dana sredinom svibnja bio poplavljen i čiju je zemlju Kupa povukla sa sobom, dočekao nas je u svoj svojoj raskoši! Osim vrta koji je pravi prikaz bioraznolikosti, na imanju se nalazi stotinjak kokoši, nekoliko maca i pasa koji su nas radoznalo i veselo pozdravili. Osim predavanja i radionica na imanju, uspješno smo proveli i akciju u Liljaninom vrtu - prorijedili smo gusti nasad starinskih jagoda mjesečarki, a zatim se počastili domaćom bučnicom i štrudlom od jabuke te nagradili osvježenjem na rijeci Kupi.

Tokom 2023. kao modele otpornosti i održivosti civilnog društva provodili smo sljedeće aktivnosti te kao primjere dobre prakse promovirali sljedeće aktere:

OPG Pavlečić - Organska proizvodnja borovnica i aronije u našem susjedstvu u Vukomeriću. Domaćin Tomislav Pavlečić nas je proveo po imanju gdje smo vidjeli nasade ovih zdravih bobica, ali i tradicionalnu drvenu kuću za odmor koju najmi zaljubljenicima u prirodu i mir, a osim obilaska imanja, s domaćinom smo pričali i o mogućoj budućoj suradnji Haskap cluba i ZMAG-a.

Unutar programa Agroekologija za potrebe LAG More 249 održali smo u Brodarici dvije radionice ekološkog vrtlarenja. Radionica ekološkog vrtlarenja organizirana je i u Bjelovaru u suradnji s tamošnjom Gradskom knjižnicom.

U suradnji s Pučkim otvorenim učilištem Zagreb i udrugom Pogon - Zagrebački centar za nezavisnu kulturu i mlade održali smo vrtlarsku edukaciju "Uvod u eko vrtlarstvo" za osobe starije životne dobi.

Unutar programa Agroekologija održana je vrtlarska edukacija "Vrtlarenje na balkonu" za starije osobe u suradnji s Pučkim otvorenim učilištem Zagreb i udrugom Pogon - Zagrebački centar za nezavisnu kulturu i mlade.

Sudjelovali smo u Zagrebu u sklopu inicijative Knjiški kompost na kom je tema bila politika ekonomije i hrane, a podloga za raspravu sa sudionicima bio je tekst Kuhinjski kalendar iz zbirke priča Naša spiza. Prezentirali smo kako hrana postaje rješenje za održivo življenje i predstavili rad naše Zadruga za dobru ekonomiju uz prigodnu degustaciju.

Naša Društvena banka sjemena surađivala je i organizirala razmjenu sjemena u Čakovcu u suradnji s organizacijom DUGA – društvo za biodinamičko gospodarenje, u suradnji sa zadrugom Zelenica u društvenom centru u Brezovici, u Atelijerima Žitnjak u sklopu trodnevnog festivala "Žitnica umjetnosti na rubu grada" te smo održali našu godišnju razmjenu u Zagrebu u sklopu festivala Urbana džungla. Članove Društvene banke sjemena vodili smo kod članice mreže u Gorski Kotar na radni izlet i poticali jačanje međusobne suradnje među članovima.

Važna aktivnosti ovog područja je proveden proljetni **Tečaj permakulturnog dizajna** na Recikliranom imanju u 72 sata edukativnih aktivnosti za 14 novih polaznika i polaznica. Kroz 11 radnih dana i 72 radna sata, educirali smo nevjerojatno pripremljenu i motiviranu grupu koje su osposobljene za samostalni rad i razvoj različitih održivih projekata. Bogatstvo različitosti, duboko razumijevanje i međusobna podrška obilježili su rad i ove veličanstvene grupe ljudi. Stvorili su se aktivni timovi koji, kroz regionalnu povezanost, već nalaze odgovore na nove izazove.

Učili smo tehnike i vještine primjenjive održivosti kroz dizajniranje farmi, imanja, okućnica, tranzicijskih gospodarstava, urbanih zona, turističkih resorta, kampova, umjetničkih ateljea,

edukacijskih i kulturnih platformi.

Polaznici su svoje predznanje i iskustvo nadogradili znanjima i vještinama koje će primjenjivati na svojim projektima diljem Hrvatske na urbanim i ruralnim sredinama: u Zagrebu, Orahovici, Požegi, Hrvatskoj Dubici, Stubičkim Toplicama, Bokanjcu i Bilom Brigu kod Zadra, Sesvetama, Džaperovcu kod Vojnića, Dubovcu kod Bedekovčine, Pazarištu kod Gospića, Rijeci, Garešnici i Samoboru.

O politikama hrane smo pričali i na tribini TransiCity kod naših dragih suradnika iz Instituta za političku ekologiju u knjižari Faktura u Zagrebu.

Za učenike i učenice VII. gimnazije u Zagreb, održali smo edukaciju "Permakulturno vrtlarstvo".

U Puli smo održali predavanje i radionicu "Šumski vrt u gradu" u sklopu projekta Zelena knjižnica kojeg vodi Društvo bibliotekara Istre i Sveučilišna knjižnica Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli. Kako bi predavanje prilagodili lokalnom kontekstu, obišli smo RT Kamenjak u potrazi za biljnim zajednicama koje se prirodno pojavljuju te obišli nekoliko "intuitivnih" šumskih vrtova u Balama.

Predavanje je, u sklopu projekta Zelena knjižnica, organiziralo Društvo bibliotekara Istre i Sveučilišna knjižnica Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, a popraćeno je od strane brojnih lokalnih medija.

U sklopu eSTUDENT-ovog ekološkog projekta Zeleni eMJESEC održali smo vrtlarsku edukaciju "Organizacija u vrtu" za prisutne studente.

“Volonterstvo u školama – zajedno za humanije društvo”. Radionica je održana u osnovnoj školi Zorke Sever u Popovači za 100 učenika, a održali smo i radionicu o održivom razvoju za 100 učenika osnovne škole Tituš Brezovački u Zagrebu. Kroz nekoliko školskih sati, s učenicima smo uredili zelene površine njihovih atrijskih vrtova te sijali i sadili biljne zadruge ispod voćaka koje je ondje ranije posadila ekipa iz udruge „Zasadi stablo, ne budi panj”. Radionice su održane sklopu projekta: “Volonterstvo u školama – zajedno za humanije društvo” kojem je za cilj bilo upoznati učenike s pojmom i dobrobitima volontiranja te ih motivirati da se uključe u različite volonterske aktivnosti, a projekt je financiran od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Kroz 2023. i dalje smo bili aktivni u sljedećim tijelima:

Povjerenstvo za biljne genetske izvore pri izradi nacrtu Nacionalnog programa očuvanja i održive uporabe biljnih genetskih izvora za hranu i poljoprivredu u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2021. do 2027. godine, radna skupina za povrće

Radna skupina za urbanu prehranu i zelenu javnu nabavu – Grad Zagreb

Odbora za praćenje provedbe Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023.-2027.

Naša dobra hrana

U sklopu projekta Naša dobra hrana održali smo brojne edukacije i predavanja, jedno od njih bila je edukaciji za mlade o povezanosti hrane i klime koja se provodi u sklopu projekta Naša dobra hrana. Ovog puta smo snage udružili s vrijednom i aktivnom Udrugom studenata biologije - BIUS, Sekcija za održivi razvoj, koja ovaj mjesec provodi projekt pod nazivom "Zeleni tanjur". Edukaciju je vodila naša Petra Pavleka.

Na predavanju Ekološko vrtlarenje pričali smo i razmjenjivali iskustva o ekološkom vrtlarenju i uzgoju hrane u urbanim prostorima, nakon čega je uslijedila kulinarska radionica "Zeleno i fino" na kojoj smo zajedno izrađivali zdrave proteinske flatbreadove i namaze od samoniklog bilja. Skupila se znatiželjna i motivirana grupa studenata s kojima smo uživali spravljanju i degustirajući zdrave veganske recepte.

U sklopu projekta gostovali smo u Gimnaziji Karlovac kako bi učenicima kroz predavanja i radionice teme konzumerizma i povezanosti s održivim razvojem i ekonomijom.

Na Recikliranom imanju smo u sklopu projekta Naša dobra hrana kojeg financira Rosa Luxemburg Stiftung početkom studenog održali edukaciju za mlade volontere pod nazivom "Planiranje šumskog

vrta". Polaznici su učili kako planirati zone unutar šumskog vrta te razmišljati o stvaranju različitih uvjeta i staništa kojima se povećava bioraznolikost. Ispod naših voćaka smo uklonili određene biljne vrste i uspostavili željene biljne zadruge.

U ovoj godini po sedmi put održali smo događaj Naša dobra hrana, ove godine u obliku festivala na Recikliranom imanju gdje smo organizirali 4 predavanja i degustacijske prezentacije te 4 praktične kulinarske radionice.

Za posjetitelje festivala pripremili smo predavanja o regenerativnoj poljoprivredi i agroekologiji, predstavljanje ekoloških proizvođača hrane i sajam zdrave hrane, prezentaciju regenerativnog vinarstva i vođenja organskog voćnjaka, radionice prirodne kozmetike i povezanosti s hranom, priču o ekološkoj proizvodnji kave s malih farmi, kulinarske radionice, radionice za djecu i druge zanimljive sadržaje.

Drugi dan Festivala organizirali smo za 30 sudionika praktičnu radionicu izrade komposta prema Johnson Su metodi koju je vodio stručnjak za izgradnju tla i kompost Laurenz Von Glahn iz regenerativne farme Gut&Bösel iz Njemačke.

Dobra ekonomija i održivi razvoj

Najvažniji događaj za doprinos ostvarenje ciljeva Strategije Hrvatska 2030 je prikaz serijala Dobra ekonomija na HRT-u u čijoj smo pripremi i realizaciji sudjelovali. Pojavili smo se u uvodnoj epizodi koja pojašnjava što je to dobra ekonomija, a naši proizvođači hrane iz Zadruga za dobru ekonomiju su prikazani u epizodi o hrani. Serijal je realizirala produkcija kuća Pipser. Prije prikazivanja serijala na nacionalnoj televiziji sudjelovali smo u sklopu ZagrebDoxa u Zagrebu na raspravi "Poduzetništvom do održivog života".

Međunarodno značajan događaj za dobru ekonomiju bilo je glasanje Skupštine Ujedinjenih naroda za prihvatanje Rezolucije o društvenoj i solidarnoj ekonomiji (A/77/L.60) . Članovi globalnog dijela UN Skupština, na čemu je globalni dio naše mreže RIPESS godinama radio i zagovarao.

Na konferenciji "Lanci Održivosti" u Šibeniku, uspješno je održana panel rasprava s ciljem promocije kratkih lanaca opskrbe i zadrugarstva, pružajući dublji uvid i poticajnu interakciju među sudionicima kako bismo zajedno gradili put prema održivijoj budućnosti.

Na panel raspravi "Povezanost i utjecaj okolišnih i demokratskih vrijednosti na Istočnu Europu", održanoj na konferenciji "Okolišna demokracija: Izazovi i perspektive", koju su zajednički organizirali udruga Forum za održivi razvoj Zeleni prozor i fondacija Green European Foundation (GEF), istaknuta su ključna pitanja koja su potaknula duboku analizu veze između okolišnih pitanja i demokratskih

procesa u regiji Istočne Europe, pružajući dragocjen uvid u složenost izazova s kojima se suočavamo u ostvarivanju održivog razvoja.

Na Global Forum Preparation Meeting-u koji se održao u Rimu predstavljali smo našu međunarodnu Mrežu za solidarnu ekonomiju RIPESS na Nyeleni Global Forum Preparation Meeting-u. Radi se o susretu mreža i organizacija koje podupiru male proizvođače hrane i njihova prava te zagovaraju koncepte prehrambenog suvereniteta i agroekologije.

Obrazovanje za održivo življenje i dobru ekonomiju odvelo nas je na novo putovanje, ovaj put u Njemačku. Ondje smo se pridružili godišnjoj konferenciji mreže European Platform on Learning Mobility koja okuplja organizacije, posebno one koje rade s mladima te provode projekte mobilnosti i međusobne razmjene. Sudjelovali smo na panelu otvaranja konferencije s glavnom temom: Što je održivi razvoj danas i kako mu pristupiti sa svim izazovima. Dan poslije smo s grupom zainteresiranih sudionika održali smo radionicu o mogućnostima korištenja društvene i solidarne ekonomije za razvoj lokalne zajednice.

Na godišnjoj konferenciji mreže European Platform on Learning Mobility u Njemačkoj, imali smo čast voditi predavanje i radionicu o mogućnostima korištenja društvene i solidarne ekonomije za razvoj

lokalne zajednice. Naše vodstvo naglasilo je važnost ove teme te pružilo praktične uvide i alate za poticanje održivog razvoja i inkluzije u lokalnim zajednicama diljem Europe.

Kao primjer dobre prakse izašli smo u publikaciji *MAPPING THE DEVELOPMENT OF AGROECOLOGY IN EUROPE - Country Reports Series, Vol. 1* te na podcastu Svjetske mreže Urgenci "Mediterranean Agroecology Caravan Podcast". Također smo izašli na interaktivnoj karti BioEast za promociju istraživanja i inovacija, ruralnog razvoja i drugih politika prema razvoju biogospodarstva u srednjoj i istočnoj Europi.

Na poziv švicarske Zaklade SAVE - Safeguard for Agricultural Varieties in Europe, postali smo dio međunarodne ARCA-NET platforme. SAVE radi sa širokim rasponom dionika na karakterizaciji i praćenju ugrožene raznolikosti i povećanju kapaciteta, promicanju očuvanja bioraznolikosti i pružanju znanja, informacija i praktične podrške.

Sudjelovali smo u Parizu na godišnjem sastanku koordinacijskog odbora Europske mreže za solidarnu ekonomiju RIPESS Europe. Glavni ciljevi skupštine bili su usvajanje akcijskih planova radnih grupa te određivanje tema suradnji s brojnim partnerskim mrežama koje su također sudjelovale na skupštini. Okupili smo mreže koje su aktivne u području ekološke tranzicije, permakulture i eko-zajednica, gradova i regija koje promoviraju solidarnu ekonomiju, lobiranja na razini EU za provođenje dokumenta Social Economy Action Plan te studentske organizacije iz područja društvene i solidarne ekonomije.

Uključeni smo kao primjer dobre prakse u video o akterima društvenog poduzetništva u Hrvatskoj koji je izradio društveno poduzeće Modra nit d.o.o.

Sudjelovali smo na tečaju za tranzicijske inicijative u organizaciji Udruga Hrvatska permakultura i Udruge za ekonomiju zajedništva iz Križevaca. Sudjelovali smo u Velikoj Gorici na francusko-hrvatskoj razmjeni iskustva na temu urbane ekologije i integracije bioraznolikosti u gradovima te na Simulaciji lokalnih izbora u sklopu projekta "PoMLADImo Novi Zagreb" gdje smo mladima predstavili rad našeg Centra znanja.

Gostovali smo na 2. Međunarodnoj konferenciji zelenih knjižnica „Let's go Green“ koja se održala u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Tamo smo sudjelovali na panelu Youth Perspectives in Sustainable Development i istaknuli uključivanje mladih u obrazovne procese i praktična rješenja koja ih mogu približiti održivom razvoju.

Na poziv fondacije Salvia, krajem studenog smo otputovali u Ženevu na sastanak Stvaranje politika: inkluzivno sudjelovanje i opće dobro. Cilj sastanka bio je povezivanje i poticanje razmjene iskustva i praksi među europskim organizacijama koje se bave pitanjima izravne demokracije i sudjelovanja građana, institucionaliziranim zborovima građana, inkluzivnim odlučivanjem i sličnim temama.

Susreli smo se i sa predstavnicima ženevske mreže socijalne i solidarne ekonomije APRESS GE, našim partnerima na uspješno provedenom projektu PDSE i ponovno se oduševili njihovom urbanom stambenom zadrugom koja ima i zadružni dućan, kafić, restoran i prekrasne urbane vrtove na krovovima. Nadamo se da će i u Hrvatskoj uskoro zaživjeti ovakve inspirativne i lijepe priče.

Prirodno graditeljstvo

Unutar programa Prirodno graditeljstvo sudjelovali smo na konferenciji Zdrava gradnja koju je organizirala Hrvatska akademska zajednica Sveučilišta u Zagrebu te predstavili rad našeg programa i Akademije prirodnog graditeljstva. Ova dvodnevna konferencija imala je fokus na važnost očuvanja okoliša i resursa kroz implementaciju zdrave gradnje u vlastitim životima. Naš voditelj Matko Šišak predstavio je niz praktičnih rješenja kroz koncept Uradi sam prirodnog graditeljstva.

Najvažnija aktivnost prijenosa znanja bila je peta po redu Akademija prirodnog graditeljstva koju smo organizirali u dvanaest radnih dana podijeljenih u tri obrazovna modula. Izgradnju ekološkog objekta ukopanog u zemlju od lokalnih materijala učilo je 20 polaznika i polaznica. Akademija prirodnog graditeljstva je praktična edukacija za graditelje, projektante, graditeljske entuzijaste i sve koji žele živjeti zdravijim životnim stilovima. Udruga ZMAG kao Centar znanja za razvoj permakulture i održivo življenje svakodnevno svjedoči o sve većem interesu za gradnju prirodnim materijalima i zato smo odlučili prenijeti naše 25. godišnje iskustvo i pružiti sustavnu, temeljitu i cjelovitu edukaciju kako bi povećali i osnažili bazu graditelja, entuzijasta i izvođača koji bi mogli samostalno djelovati.

Prirodno graditeljstvo podrazumijeva korištenje lokalnih, prirodnih i recikliranih materijala čija proizvodnja ima nizak ekološki otisak i ne zahtjeva visoki udio industrijske obrade materijala. Najčešći građevinski materijali su slama, drvo, kamen, zemlja, cigla, konoplja, ovčja vuna, trska.

Prirodno graditeljstvo brine o energetskej učinkovitosti koristeći obnovljive izvore energije za funkcioniranje građevina naslanjajući se na bogatu graditeljsku tradiciju i suvremene zelene tehnologije. V. Akademija prirodnog graditeljstva bio je intenzivni edukacijski ciklus od 3 modula, 12 predavanja, 12 edukacijskih radnih dana, 9 predavača i 96 sati praktičnog rada koji se i u 2023. održao na Recikliranom imanju Vukomerić. Edukatori su bili iskusni arhitekti, građevinari, strojari i umjetnici koji djeluju na području održivog/ekološkog/prirodnog graditeljstva.

Ove godine smo odlučili graditi pod zemljom. Pripremljena je masivna organska drvena konstrukcija s drvenim oblogama, slojevima hidroizolacije i trostrukim sustavom drenaže. Prednji zid hobitice napravljen je od bala slame ožbukanih vapnenom žbukom izvana, interijer zemljanim žbukama, a stolarija od recikliranih brodskih otvora, a u kući se grije raketnom peći koju su polaznici izgradili. Kuću je projektirao britanski projektant Matthew Holmes, a rad akademije su podržali Husqvarna i Green box koji već godinama prate i podržavaju naš rad.

Kao podrška razvoju kružnog gospodarenja prostorom i zgradama u šestoj epizodi dokumentarnog serijala "Dobra ekonomija" s naslovom „Održivo graditeljstvo i gradnja“ gostovali smo sa svojom iskustvom. Emisija je prikazala nove graditeljske prakse, suvremene sustave upravljanja energijom u domovima i radnim prostorima, inovativna i održiva rješenja te upoznaje gledatelje sa starim/novim materijalima, ekološki orijentiranim graditeljima, projektantima i zaljubljenicima u tradicijsku i prirodnu arhitekturu.

Naš voditelj Matko Šišak gostovao je na seminaru „Morska dobra“ koji je održan u okviru MADE IN – Platforme za suvremeni obrt i dizajn u velikoj dvorani Filodrammatice, u sklopu prvog panela predstavio je ZMAG-ov koncept edukacije i gradnje lokalnim, niskoproceniranim prirodnim materijalima. U sklopu seminara održana su dva panela. Prvi je bio posvećen prirodnim resursima koji se koriste u gradnji dok se drugi bavio morem kao privlačnom silom turističke industrije. Pozornicu je dijelio s odličnim i inspirativnim predavačima; Filip Šraj (Dragodid), Duje Dorotka (Muzej općine Jelsa / Jelsa Municipal Museum), Sven Marčelić (Sveučilište u Zadru), Neven Cukrov (Zavodu za istraživanje mora i okoliša, Institut Ruđer Bošković), Hrvoje Carić (Institut za turizam), Robertina Šebjanić i Maja Kolar (Oaza), i moderatorima [Henriette Waal i Nebojša Zelić].

Ostali partneri na projektu MADE IN 2.0 su: MAO Slovenija, MUO - Muzej za umjetnost i obrt / Museum of Arts and Crafts, Oaza, Nova Iskra, Center Rog, Muzej grada Zenice / Zenica City Museum, Kunstgewerbemuseum, Westsächsische Hochschule Zwickau i Passa Ao Futuro.

Program Prirodnog graditeljstva smo predstavili učenicima Waldorfske škole iz Zagreba, a tema ovog posjeta bila je prirodno graditeljstvo te smo im organizirali radionicu iz ovog područja našeg djelovanja. Kroz vođenu šetnju učenici su imali priliku vidjeti i slušati o različitim primjerima građevina koje smo na našem imanju izgradili od prirodnih materijala. Nakon šetnje, uslijedila je radionica na kojoj su sami gradili sklonište u šumi od materijala koje su ondje sami pronašli. Palili su i vatru bez upaljača i učili o orijentaciji, a u slobodnoj igri su gradili brane na šumskom potočiću i pripremali svoja skloništa za pravi šumski logor.

I ove godine smo uz podršku grada Velika Gorica održali VII. Kovenciju prirodnog graditeljstva. Konvencija je u 2023. privukla rekordan broj građana zainteresiranih za koncept prirodne gradnje, preko dvije stotine posjetitelja je došlo u naše malo selo i svi smo se odlično proveli.

Glavni dio programa bila su predavanja, demonstracije i konzultacija, Članovi našeg tima upoznali su prisutne s gradnjom hobbit kuća i zemunica te upoznavanje sa prirodnim materijalima, naša gošća Marina Zajec je iz perspektive arhitekture govorila o gradnji kuća od bala slame i prefabriciranih slamnato/drvenih elemenata, Tanja Herr upoznala je prisutne s konceptom plavo-zelenih krovova i biotekture, a Obitelj Šančić i Korana Daić govorili su o osobnom iskustvu investitora u procesu osmišljavanja, izgradnje i života u kućama od slame na permakulturnim imanjima.

Energetika

Unutar programa Energetska tranzicija održali smo online radionicu o obnovljivim izvorima energije i uključivanju građana u energetska tranziciju za polaznike robotičke sekcije "Megabyte" Osnovne škole Bol na Braču.

Zaposlenici grada Petrinje sudjelovali su u predavanju i radionici "Održivi razvoj i zelena energija". Tema se fokusirala na predstavljanje mogućnosti za implementaciju najprimjerenijih aktivnosti i projekata energetske tranzicije u gradu Petrinji.

Tijekom radionice, sudionici su se upoznali s osnovama o energiji, vrstama i potencijalima obnovljivih izvora energije. Razgovaralo se o izazovima s kojima se trenutno suočava sektor energetike, kao što su klimatske promjene, uništavanje ekosustava, ratovi za resurse, političke i ekonomske krize te nestabilnosti.

Predstavljani su i primjeri uspješnih projekata iz svijeta i Hrvatske, s naglaskom na uključivanje građana u projekte s obnovljivim izvorima energije (OIE). Posebna pažnja posvećena je energetske zadruge koje ZMAG zagovara, promovira te provodi treninge o njihovom osnivanju.

Udruga Hrvatska permakultura i Vestigium organizirale su 5. veljače 2023. cjelodnevni događaj „Dan permakulture i tranzicije u Zagrebu“ na kojem je sudjelovao i ZMAG. Dan permakulture i tranzicije održan je u Centru za kulturu i informacije Maksimir. Naš član Ivan Zoković održao je predavanje na temu Energija i zajednica.

2023. završen je projekt JEDRO – Javne politike za održivi društveni razvoj: voda, energetika, otpad

Predstavljani rezultati istraživanja reforme vodnih usluga i gospodarenja otpadom koje tematska mreža JEDRO provodi u okviru europskog projekta “JEDRO – Javne politike za održivi društveni razvoj: voda, energetika, otpad”.

Pune tri godine istraživačko-zagovarački konzorcij, kojeg čine organizacije civilnog društva iz područja zaštite okoliša, energetske zadruge i Fakultet političkih znanosti, istraživao je, prikupljao i analizirao podatke o regulatornim okvirima i praksama na tri tematska područja: vodne usluge, gospodarenje otpadom, te obnovljivi izvori energije.

Ključna horizontalna poveznica sva tri tematska područja i okosnica naših istraživanja – pitanje uključivanja građana u procese odlučivanja i upravljanja uslugama – najviše je naglašena u

preporukama za unaprjeđenje javnih politika u području proizvodnje energije iz obnovljivih izvora. Iako regulatorni okvir omogućava građanima aktivno sudjelovanje u energetskej tranziciji, na okruglom stolu organiziranom u listopadu 2023. istaknuti su problemi u tom procesu sa kojima su građani suočeni. Uz preporuke, izradili smo i dva stručna rada na temu obnovljivih izvora energije, te jedan znanstveni:

Nužna ulaganja za energetske obnovu stambenih zgrada – smjernice za javne nacionalne politike u području obnovljivih izvora energije

Aktivnija uloga jedinica lokalne i regionalne samouprave – edukacija i dizanje kapaciteta kod energetske obnove višestambenih zgrada

Paralelno sa istraživanjima, analizama i pisanjem radova i preporuka, tematska mreža JEDRO radila je i na unaprjeđenju kapaciteta organizacija civilnog društva za izradu preporuka za javne politike temeljenih na dokazima. S tim u vezi, organizirali smo radionice na temu procjene društvenog utjecaja propisa. Također smo unutar mreže razmjenjivali dosadašnja iskustva OCD-a u zagovaračkim projektima i kampanjama. Na sastancima mreže u Šibeniku, Križevcima i na Visu organizirali smo, između ostalog, i studijske posjete relevantnim dionicima i aktivnostima na terenu koji su doprinijeli umrežavanju.

Na kraju projekta, uz inicijalnih 10 OCD-a i Fakultet političkih znanosti, mrežu JEDRO čini 20 organizacija različitih profila, od udruga za zaštitu okoliša, energetske zadruge do savjetodavno-edukativno-informativnih servisa.

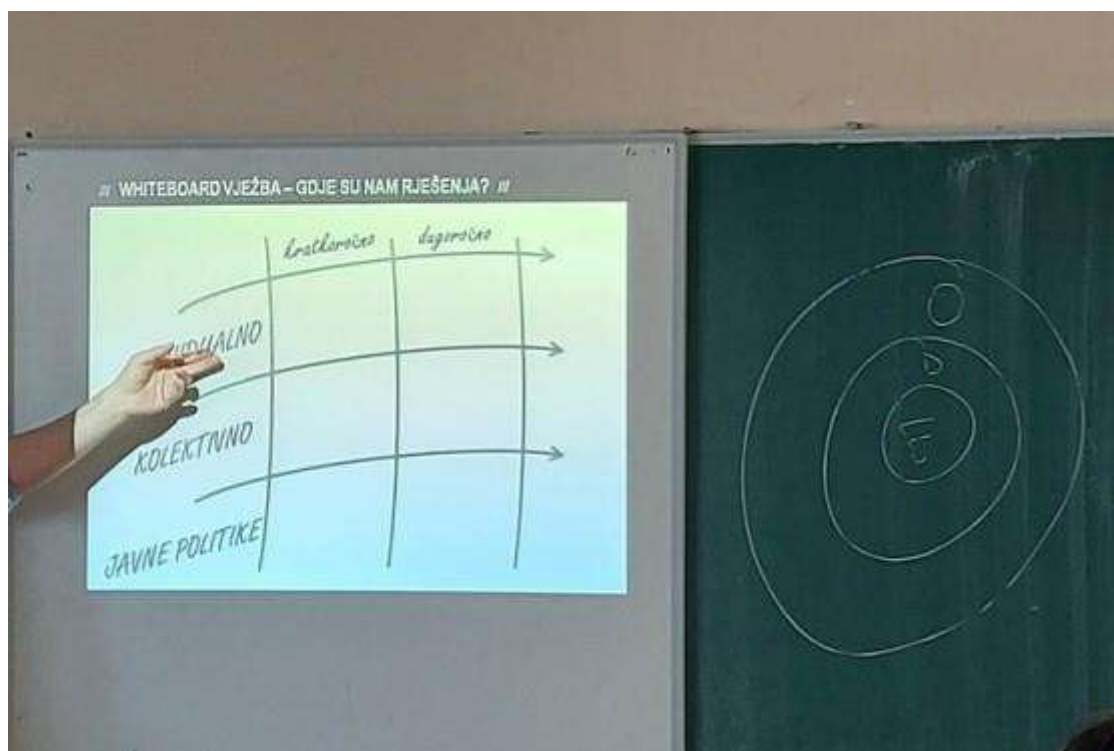
U sklopu tematske mreže Jedro sudjelovali smo u E-savjetovanju za Izmjene i dopune Zakona o tržištu električne energije – te pisali komentare i smjernice. Nakon E-savjetovanje članice mreže napisale su zajedničku izjavu za medije.

Edukacija i suradnje

Kroz 2023. na Recikliranom imanju smo organizirali smo brojne studentske posjete i edukacije.

Kao dio programa "Edukacija za održivo življenje", nedavno smo sudjelovali u online seminaru pod nazivom "Održivost: Zašto je važna?". Ovaj seminar, organiziran od strane zaklade "Znanje na djelu" i The Civics Innovation Hub, povezao nas je s mladima koji su zainteresirani za ovu temu.

Putovali smo i u Brodaricu gdje smo se udružili s projektom LAG More249. Tamo smo održali predavanje o održivom životu i ekološkom otisku za zaposlenike lokalne osnovne škole. Dan kasnije vratili smo se u školu i aktivno uključili učenike u radionice fokusirane na aktivizam za održivu budućnost.

Na našem imanju u 2023. ugostili smo brojne učenike i profesore. Posjetili su nas učenici i učenice iz Hotelijersko-turističke škole iz Zagreba, gimnazije Nova Gradiška, IX. gimnazije iz Zagreba, učenici OŠ Iver te smo svima pokazali naše imanje kao primjer dobre prakse s područja održivog življenja, dok su neki od njih sudjelovali u različitim radionicama na teme kojima se bavimo.

U sklopu programa sCOOLFOOD "Činimo dobro uz Otisak srca" posjetili su nas učenici osnovnih i srednjih škola iz Sv. Filipa i Jakova, Splita i Zadra.

Ugostili smo i zaposlenice Pogona JEDINSTVO - Zagrebačkog centra za nezavisnu kulturu i mlade i njihove partnere iz organizacije Socius - Steunpunt Sociaal - Cultureel Werk vzw iz Belgije. Reciklirano imanje su posjetili i članovi udruge Zeleni klik sa svojim partnerima iz Slovenije i Danske u sklopu projekta „Green Up“.

I u ovoj godini proveli smo projekt „Hoću to! 6.“ kroz koji se provodio edukativni program kao izvannastavna aktivnost za osnovnoškolce kako bi učenici stekli napredna znanja o zaštiti okoliša, održivom načinu življenja i uzgoja hrane. Ove godine s djecom i njihovim učiteljicama učili smo o šumskom vrtu, planirali smo biljne zadruge te sadili i sijali pojedine kulture.

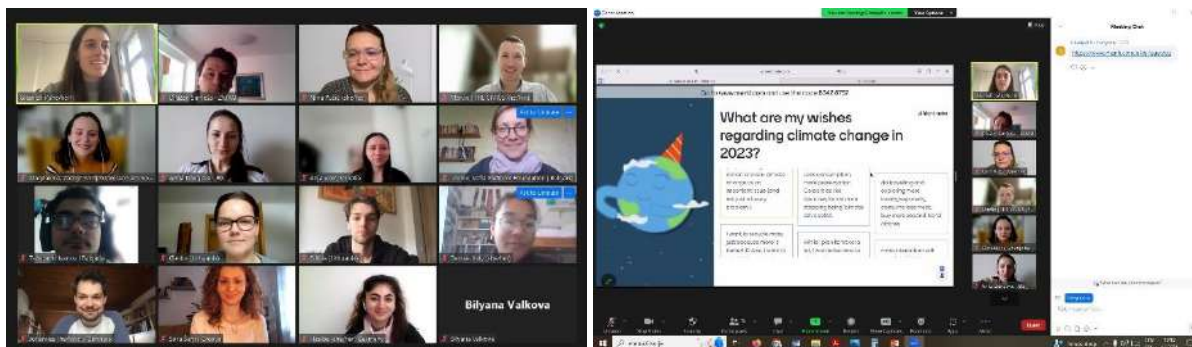
U projekt su bili uključeni učenice i učenici triju lokalnih škola OŠ Eugena Kvaternika - PŠ Dubranec, OŠ Eugen Kumičić – Velika Gorica te područne škole Lukavec. U sklopu projekta izdali priručnik pod nazivom „Šumski vrt – vrt obilja“ koji je namijenjen za učitelje i djecu nižih razreda osnovne škole. Projekt je sufinancirala Zagrebačka županija.

U sklopu projekta "p.s. Pokreni solidarnost " naših dugogodišnjih suradnika iz Centra za mirovne studije, održali smo u Daruvarskim toplicama dva predavanja i radionice na temu održivog življenja i razvoja za učiteljice njihovih partnerskih škola.

Na Fakultetu turizma i ruralnog razvoja u Požegi u sklopu kolegija Poduzetništvo i inovacije održali smo predavanje za studente na temu "Inovacijski projekti u funkciji održivog poslovanja – primjer dobre prakse ZMAG-a".

U organizaciji zaklade Znanje na djelu i The Civics Innovation Hub sudjelovali smo na online webinaru u sklopu njihovog projekta "Young Climate Professionals". Zajedno s eksperticom za klimatske promjene i energetske tranzicije Ninom Pušić održali smo uvodno predavanje pod nazivom "Sustainability as it matters" za 15 polaznika webinaru. U predavanju smo objasnili na koji način se treba pristupiti održivosti i održivom življenju, kao što prakticiramo i njegujemo u našem Centru znanja.

Obrazovanje za održivo življenje i dobru ekonomiju odvelo nas je u Njemačku. Ondje smo se pridružili godišnjoj konferenciji mreže European Platform on Learning Mobility koja okuplja organizacije, posebno one koje rade s mladima te provode projekte mobilnosti i međusobne razmjene. Konferencija je okupila 150 sudionika, a održana je u prekrasnom imanju Schloss Hohenkammer u bavorskoj regiji nedaleko Minhena, gdje je od starog dvorca i kurije napravljen hotel i prostor za sastanke koji se s hranom i energijom snabdijeva s obližnje farme. Naš Dražen Šimleša sudjelovao je na panelu otvaranja konferencije s glavnom temom: Što je održivi razvoj danas i kako mu pristupiti sa svim izazovima. Dan poslije smo s probranom grupom zainteresiranih sudionika održali i radionicu o mogućnostima korištenja društvene i solidarne ekonomije za razvoj lokalne zajednice.

Na Recikliranom imanje smo ugostili i educirali učenike 7. razreda Osnovne škole J.J. Strossmayera iz Zagreba koje smo učili o sakupljanju i upotrebi samoniklog jestivog bilja te orijentaciji u prirodi. Također smo ugostili učenike OŠ Iver koji su nas posjetili u sklopu izvannastavnog predmeta Zajednica aktivnih građana (Građanski odgoj), a za njih smo organizirali radionicu upcyclinga.

Posjetili smo IX. Gimnazije i za njihove učenike koji su aktivni u Volonterskom klubu i izbornom predmetu "Biolozi u praksi" održali radionicu recikliranja.

Radionicu kreativnog recikliranja proveli smo na VG FESTU, festivalu urbane kulture u Velikoj Gorici.

Sudjelovali na panel raspravi o održivom razvoju na Simpoziju studenata bioloških usmjerenja (SiSB8 – „Inspiring the next generation“) koji se održao u prostorima PMF-a u Zagrebu. Ne skrivajući probleme današnjeg društva, ohrabрили smo studente da se bore zajedno za bolji svijet, da razvijaju solidarnost i empatiju te se usmjere na konkretna rješenja koja mijenjaju uzroke ekoloških problema.

U kino dvorani Tehnički muzej Nikola Tesla unutar programa „Ljeto kod Tesle“ održali smo radionicu recikliranja.

2023. održana je prva vikend radionica "Bushcraft - uvod u kampiranje". U sklopu radionice polaznici su naučili kako sigurno postaviti zaklon u šumi i kako ga izgraditi od granja, savladali su nekoliko različitih načina paljenja vatre, kuhanje u žaru, izradu feather sticksa i još puno drugih praktičnih stvari vezanih uz kampiranje, a najhrabriji polaznici su i prespavali u "A-frame" skloništu kojeg su sami izgradili.

U sklopu najave izložbe "Volonterske priče kroz objektiv" sudjelovali smo na panel diskusiji s volonterima i organizatorima volontiranja koju je organizirao Volonterski centar Zagreb.

Reciklirano imanje kao primjer modela otpornosti i održivosti civilnog društva predstavili smo članovima i suradnicima Lokalne akcijske grupe "More 249" u sklopu projekta ZAKLON - Zaštita od krize u lokalnim zajednicama.

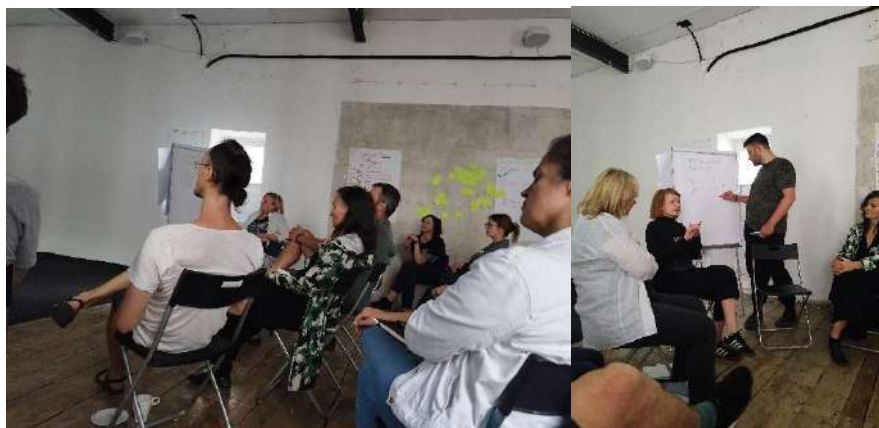

Ugostili smo i 50-ak djelatnika TV Beat-a iz raznih dijelova Europe povodom njihovog studijskog putovanja u Hrvatsku. Posjetila nas je i udruga Zaželi u sklopu njihovog projekta pod nazivom "Greenwashing = Brainwashing". Početkom kolovoza ugostili smo 20 studenata i profesora agronomije te "Life Science" studija sa Sveučilišta Florida.

U suradnji s našom Zadrugom za dobru ekonomiju i korisnicima sustava Hrana za dobro, organizirali smo posjet suradnicima i prijateljima iz OPG Biomara gdje smo učili o regenerativnoj poljoprivredi i biodinamici koju prakticiraju na imanju te sudjelovali u branju ekoloških jagoda.

Sudjelovali smo na OrganiSEE treningu za aktiviste koji se održao u Pragu s ciljem razvoja mekih vještina, ali i ostvarivanja praktične suradnje za organiziranje Regionalnog SSE Forumu koji će se održati u veljači 2024. u Budimpešti.

Sudjelovali smo na događaju Philea Forumu, koji je održan 24. svibnja 2023. godine u Šibeniku u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva. Na događaju smo predstavili centar znanja Reciklirano imanje u sklopu panela posvećenog održivosti. Sudjelovanje na Philea Forumu bila je vrijedna prilika za Reciklirano imanje da se predstavi široj publici i potakne nove suradnje u području održivog razvoja.

U sklopu najave izložbe "Volonterske priče kroz objektiv" 15. lipnja 2023. sudjelovali smo na panel diskusiji s volonterima i organizatorima volontiranja koju je organizirao Volonterski centar Zagreb.

U još jednoj suradnji s Volonterskim centrom Zagreb sudjelovali smo u panel diskusiji s volonterima i organizatorima volontiranja u sklopu projekta "Volonterstvo u školama – zajedno za humanije društvo".

Predavanje o Recikliranom imanju i Centru znanja ZMAG u Čista Velikoj u sklopu projekta "BioMOZAIK - Krš i more" na poziv organizacije CEDRA Split i društvenog poduzeća Održivo d.o.o. U sklopu uvodne radionice, predstavili smo mnoge izazove i postignuća s kojima smo se susretali u razvoju Recikliranog imanja, a s obzirom na partnere u projektu, poseban fokus smo stavili na naš program Edukacija za održivo življenje i brojne obrazovne modele koje koristimo u suradnji sa školama. Najviše pitanja smo imali na konkretne teme izgradnje/sadnje na imanju te načinima kako permakulturu primjenjivati u obrazovnim institucijama.

Sudjelovali smo na studijskom putovanju pod nazivom "Citizen Assemblies in action" u organizaciji Zelene europske zaklade uz podršku Instituta za političku ekologiju i financijsku potporu Europskog parlamenta Zelenoj europskoj zakladi, GEF - Green European Foundation. Na ovom studijskom putovanju istraživali smo široku definiciju okupljanja građana te kako i kroz koje oblike oni mogu doprinijeti i aktivno sudjelovati u demokraciji. Gosti i stručnjaci iz akademskih i praktičnih krugova podijelili su svoja znanja sa sudionicima, a sudionici su imali priliku razmijeniti svoje ideje i koncepte oko okupljanja građana u vijeća građana.

Sudjelovali smo i ispričali našu priču kroz program „Financiranje zelenih projekata i predstavljanje tvrtki koje razvijaju zelenu infrastrukturu u gradovima“ u organizaciji Grada Velika Gorica i Zelene energetske zadruge.

U organizaciji LAG-a Zrinska gora – Turopolje bili smo na studijskom putovanju u sklopu provedbe međuteritorijalnog projekta suradnje „Od istoka do juga“, posjetili smo LAG Adrion koji djeluje na području Splitsko-dalmatinske županije. Uz LAG Zrinska gora - Turopolje te organizatora obilaska LAG-a Adrion, na studijskom putovanju sudjelovali su LAG Virovitički prsten i LAG Srijem.

Sudjelovali smo i podržali akciju sadnje hrasta lužnjaka u Turopoljskom lugu koju je organizirao LAG Zrinska gora - Turopolje u sklopu projekta "Pluća turopoljskog kraja." Koz projekt je posađeno 7 300 sadnica hrasta lužnjaka te je pošumljeno više od 10 000 m² šumske površine.

Na poziv Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva sudjelovali smo na Svečanosti obilježavanja 20-godišnjice Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva – 20 godina tkanja podrške kao jedan od Centara znanja u okviru Razvojne suradnje s Nacionalnom zakladom.

Sudjelovali smo na proslavi 25 godina rada i djelovanja naših dragih prijatelja i partnera iz Udruge Most iz Splita.

Sudjelovali smo na tečaju o društvenom dijelu permakulture u sklopu Erasmus+ projekta Learning from S.P.A.R.R.O.W.S. (Social Permaculture As a Resource for Regenerative Open and Welcoming Societies). Tečaj je organiziran u prekrasnom eko selu Torri Superiore u Italiji, a za nas je cijela priča bila posebna i važna jer je Torri Superiore jedno od najvažnijih mjesta za početke ZMAG-a i Recikliranog imanja. Bilo ih je divno opet posjetiti opet nakon 21 godinu sa željom da se češće susrećemo i surađujemo.

Članovi ZMAG-a aktivno sudjeluju u nekoliko radnih skupina, odbora i povjerenstava među kojima su Povjerenstvo za biljne genetske izvore pri izradi nacrtu Nacionalnog programa očuvanja i održive uporabe biljnih genetskih izvora za hranu i poljoprivredu u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2021. do 2027. godine - radna skupina za povrće, Radna skupina za urbanu prehranu i zelenu javnu nabavu – Grad Zagreb, Radna skupina za društveno poduzetništvo – Grad Zagreb te Odbor za praćenje provedbe Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023.-2027.

Zahvaljujući našem djelovanju kao Centar znanja prepoznati smo i međunarodno te i dalje s švicarskom fondacijom Salvia surađujemo kao zajednica za održivo življenje.

Kontinuirano informiramo javnost o radu Centra znanja i vidljivost je prisutna u svim akcijama koje su financirane sredstvima NZRCD. Udruga informira opću javnost preko svoje internetske stranice i društvenih mreža te intenzivnim pojavljivanjem u medijima.

Kroz naše Savjetovalište za održivo življenje i permakulturu u ovom izvještajnom razdoblju pružili smo građanima besplatnu uslugu kroz savjetovanja, konzultacije i direktno stručno mentorstvo 543 puta.

PUBLIKACIJE

Sve naše objavljene publikacije možete preuzeti sa ZMAG-ove internetske stranice u Bazi Znanja.

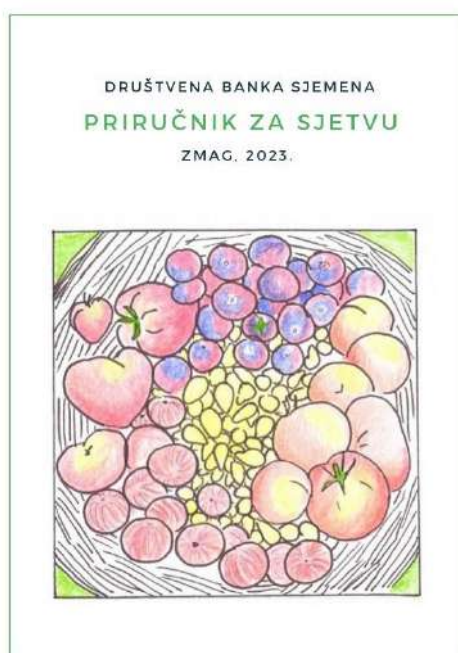
Šumski vrt – vrt obilja

U sklopu područja agroekologije, kroz projekt Hoćuto!6 koji se provodio uz pomoć Zagrebačke županije, izdali smo publikaciju Šumski vrt – vrt obilja. U pitanju je priručnik u kojemu se, na način prilagođen školarcima i onima mlađih uzrasta, približava ideja šumskog vrta. Priručnik je namijenjen i učiteljima jer im daje alat kako kroz igru one najmlađe podučavati o povezanosti svih sustava u prirodi. Za predivne ilustracije u ovom priručniku zaslužna je Petra Vrdoljak iz studio Praksa.

Sjetveni priručnik 2023

Priručnik je kreiran za aktivne članove Društvene banke sjemena. U priručniku za sjetvu nalaze se osnovne informacije i upute za sjetvu pojedinih sorti kao što su: pogodno vrijeme za sjetvu, dobri i loši susjedi, potrebe za zalijevanjem, vrijeme berbe i slično. Sjetveni priručnik sadrži informacije o više od 80 vrsta sjemena i načina uzgoja.

Bilteni Društvene banke sjemena

2023. za aktivne članove Društvene banke sjemena izdana su dva biltena u kojima u kojima su pregled aktivnosti iz protekle sezone. U njemu smo vas upoznale s našim volonterima, govorili o trajnom povrtnjaku i o sudjelovanju na festivalu Urbana džungla, osvrnuli smo se na kišnu godinu i probleme s rajčicama koje su ju teško podnosile, upoznali vas našim aktivnosti, pisale važnosti i vrijednosti kompostiranja, osvrnuli se na naša DBS studijska putovanja, predstavili dugogodišnju aktivnu članicu Društvene banke sjemena i dragu prijateljicu Antoniju Mihaljević te s certificiranim dizajnerom permakulture Zoranom Vukšićem i njegovim vrtom u okolici Solina.

Financijsko izvješće 2023.

FINANCIJSKO IZVJEŠĆE	2023.
1. PRIHODI	177.970,49
1.1. Prihodi od prodaje robe i pružanja usluga	38.989,20
1.2. Prihodi od imovine	148,16
1.3. Prihodi od donacija	138.290,58
1.3.1. Prihodi od donacija iz proračuna	2.500,00
1.3.2. Prihodi od članarina i članskih doprinosa	70,00
1.3.1.1. Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	2.500,00
1.3.3. Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	106.159,08
1.3.4. Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	28.142,50
1.3.5. Prihodi od građana i kućanstava	605,00
1.3.6. Ostali prihodi od donacija	884,00
2. RASHODI	165.555,43
2.1. Rashodi za radnike	109.516,10
2.1.1. Plaće	88.878,47
2.2. Materijalni rashodi	49.085,68
2.3. Rashodi amortizacije	5.398,67
2.4. Financijski rashodi	641,89
UKUPNI RASHODI	165.555,43
VIŠAK PRIHODA	12.415,06
Višak prihoda-preneseni	38.713,88
Višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju	51.128,94
Stanje novčanih sredstava na početku godine	63.315,55
Ukupni priljevi na novčane račune i blagajne	347.175,23
Ukupni odljevi s novčanih računa i blagajni	339.984,14
Stanje novčanih sredstava na kraju razdoblja	70.506,64